

Godin Akam Inigha Izir Gumazim
Habakukin Akinafarim

O
Habakuk
Akar faragha zuim

Babilonin kantri bar gavgavigha itir dughiamin, Godin akam inigha izir gumazim Habakuk, Godin akam akuri. Egha a garima, Babilonian araziba bar ikufi. Me pura misogha, igharaz darazigh asighasisi, ezi bizir kam Habakuk gamima, a nighnizir aviribagh ami. A kamaghin Godin azangsis, “Ki fo, ni guizin arazibagh ami, egh ni arazir kurabagh amir gumazamizibar araziba tuisigh, ivezir kuram me daning. Gumazamizir kurar kaba, gumazamizir mong derazibagh asighasizima, ni puram aperaghav ikia gari. Ni bar tizim bagha kamaghin ami?” Ni Habakuk 1:13in ganigh.

Azangsizir kam bar fomira ikia, iza datirighin tu. Ezi Godin ikarvazim uaghan ikiavira iti. A kamaghin migia ghaze, a uabi biziba bar dar afeziam, ezi an ifongiam ko, dughiar a uabi misevezimin, a biziba bar da akirmigham. Ezi gumazamizir Godin Akar Gavgavibar gin zuiba, me nighnizir gavgavim Godin iti, egh me zurara ikivira ikiam.

Habakukin akar mam uaghan kamaghin migia ghaze, God gumazamizir kurabagh asighasigham. Egh akinafarir kam agivsi, Godin ziam famin ighiar mam iti, eghti an aven Habakuk uabi uan nighnizir gavgavim akakagham.

Habakuk uan navir osimtizibar gun migesima,
Ikiavira Itir God an akam ikarvasi

(Sapta 1--2)

¹ Kar Godin akam inigha izir gumazim Habakuk, a irebamın mın garir bizimın aven akar kam baraki.

Habakuk gumazir kurabar arazibar gun Ikiavira Itir God migei

² O Ikiavira Itir God, dughiar bar ruarim ki nin diava ara iti.

Ezi ni dazoghın nan dımdiam baregh, en akuragham, eghti bizir bar kurar e bativiba, e gasıghasıghan kogham?

³ Ki osımtızir bar avıribar gari da gumazamiziba batifi.

Ni manmaghsua osımtızir kaba ataghizi, da otifi?

Manmaghın amizi ni bizir kurar kabar garima, da gumazamiziba bativima, ni bizitam gamir puvati?

Ki danganiba bar a dar gari, gumazir kuraba, gumazamiziba ko, men biziba saram asıghasısi.

Ezi gumazamiziba atara pura tintinibar misosi.

⁴ Gumazamiziba Moses Osirizir Arazibar gıntızir puvatıgha ghaze,

nın Arazir kaba pura biziba.

Ezi jasba zurara kotin aven nin guızın Arazibar gın zuir puvati.

Gumazamizir arazir kurabagh amiba, me gumazir arazir aghuibagh amiziba dikabira,

egha zurara nin guızın araziba adavadafi.

Ikiavira Itir God akar mam uan gumazamizibagh anıngi

⁵ Ezi Ikiavira Itir God kamaghın uan gumazamizibav migei, “İa bar deraghvıra kantrin ıgharazimın gumazamizibar gan!

Maia! İa nguazir kamın itir dughiamın,

ki bar bizir igharagha garim ian tongin a damigham.

Eghti ia bizir kam bareghamin dughiamin,

ia ti nighnizir gavgavim an ikian kogham!

Kamaghin amizi, ia bar digavir kuram damigham!

⁶ Ia oragh! Ki Babilonia damighti me gumazamizir bar gavgavibar otivigham.

Gumazamizir kaba, me gumazamizir bar kuraba, me uaghan misozir gumazamiziba.

Egha me datirighin pura tintinibar kantribar ghua, gumazamizir igharazibar dipeniba isa, me dikabiri.

⁷ Me gumazamizibagh amima, me bar atiatigha puvira nisi.

Gumazir kurar kaba, me guizin arazir tamın gintizir puvati.

Me uari fa, uan ifongiabar gintisi.

⁸“Men hoziaba bar puvira ivemari,

egha me asizir atiar ruarimin ikia puvira ivemari-bagh afira.

Egha hoziar kaba bar puvira misosi, ezi me misozir arazim,

afiar atiabar midorozir arazim gafira.

Hoziar kaba uari fa, uari akuri, ezi misoghamin gumaziba, me hoziar kabagh apiagha,

nguibar bar saghon itibar ikegha, midorozim foreghasa izi.

Me bar puviram akigh izam, mati kuarazir isam nguazim gisin uan asizimin apigha

a misuegh anemasa, pura tuigha iraghu.

⁹ Men midorozir gumaziba, kantrin me inabazimra mangasa nighnisi.

Me izima, gumamaziziba me baregha, puvira atiatia nisi.
 Egha me bar apangkuviba puvatigha puvira kantri gasighasigh,
 gumamaziziba inigh mangi kalabuziam datighti me pura ingaram.
 Kalabuziar gumazir me inizir kabar dibobonim bar avirasemegha
 mati ongarir gigim.
¹⁰ Me atriviba ko, nguibar ekiabar gumazir dapanibar ingaravaka,
 dibovibar me gami.
 Egha me nguibar ekiamin garima, a divazir gavgavim iti, ezi me puv an ingaravati.
 Egha me divazir miriamin nguazir pozim mikinigh, egh an mavanang divazimin uari akunigh,
 nguibar ekiamin aven mangi an biziba bar ada inigham.
¹¹ Me midorozim zuamiram anegivagha, ivegha zuamira danganir igharazimin ghue,
 mati aminim va iza zui.
 Gumazir kaba, me godin tamin gintizir puvati.
 Me uari fa uan ifongiam ko, gavgavimin gintisi, egha me bar osimtizir dafam iti.”

Habakuk atara uamategha Ikiavira Itir God migei

¹² O Ikiavira Itir God, ni fomira ikia iza datirighin, ni ikiavira iti.
 Nan God, ni nan Godin Bar Zuezim.
 Ni zurara iki mangi aremeghan kogham.
 O Ikiavira Itir God, ni mati dagiar bar gavgavim, ezi e nin girakirangin uari modi.
 E fo, ni en arazir kuraba ikarvagh, puv e damuasa,
 Ni Babilonia amisevegha gavgavim me ganingi.

¹³ Babilonia me gumazamizir ifariba, egha me arazir kurar aviribagh ami.

Ezi bar manmaghiram amizi, ni me ataghizi, me nin ingangarim gami?

Ki fo, ni bar moghira zue, egha ni gumazir arazir kurabagh amibar araziba tuisigh,

egh men arazir kuraba bagh, ivezir kuram me ikarvagh.

Ezi gumazamizir kurar kaba, me gumazamizir mong derazibagh asighasisi.

Ezi ni puram aperaghav ikia men gari.

Ni bar tizim bagha kamaghin ami?

¹⁴ Ni gumazamizibagh amizi, me ongarimin itir osiribar min iti.

Ni me gamizi, me sibar davaragh aruibar min ikia, men ganamin gumazir dapaniba puvati?

¹⁵ Ezi Babilonia gumazamiziba isa kalabuziam garisi, mati amiziba ivebar osiriba isi.

O mati, gumaziba akezibar osiribar dui.

Egha Babilonia me isa kalabuziam gatigha givagha, bar akuegha diava arai.

¹⁶ Egha arazir kamra, me dagher aviriba ko, bizir aghuir avirim

uari bagha da akumakua, dar pozim mikiri.

Egha me uan asebar ziaba fava, bizir mughuriar aghuiba zuiba tuava,

mughuriar aghuiba me ganiga, me bagha ofabagh ami.

¹⁷ Babilonia uan apanibar apangkuvir puvati.

Eghti ni me ateghti,

me zurara kamaghira kantrin igharazibav mi-
sogh me gasighasigham, o?

2

Ikiavira Itir God Habakukin akam ikara

¹ Ki uan osimtizimin gun Ikiavira Itir God mikemegha gifa,
egha a na daningamin migirigiam mizua iti,
eghti ki uam an migirigiam ikarvaghham.
Mati midorozir gumaziba nguibam avinizir divazir mitiar
gavgavimin pin ghuavanega,
tuivigha apaniba bagha gara iti moghin,
ki a bagha gara mizua iti.

² Ezi Ikiavira Itir God, kamaghin nan akam ikaragha ghaze,
“Ki uan akam, ni irebamin min bizimin gari moghin,
ki a isi nin akaghham.

Eghti ni akar kam deravira dagiatamin an osirigh,
eghti gumazir a diponamim deraghviram an gan
zuamira a diponam.

³ Bizir kam otivamim dughiam, a tighar maghin izi guizin
otivam.

Kamaghin amizi, bizir ki nin akaghamin kaba, ni da
osirighi da iki.

Bizir ki nin akakaghamiba, da bar guizbangira kiran oveg-
hangin otivigham.

Ni ti ghaze, da zuamira otoghan kogham, puvati, ni
pura mizuam iki,

bizir kam bar aghumra iziva otogham.

⁴ Akar kam kamakin,

‘Gumazamizir kurar uan navir averiabar aven, uarira uari
fa akaba batoziba,
me iregham.

Ezi gumazamizir Godin Akar Gavgavibar gin zuiba,
me nighnizir gavgavim Godin iki, me zurara ikivira
ikiam.’”

Gumazir arazir kurabagh amiba, me bar ikuvigham

⁵ Gumazir bizir aviriba iniasa naviba isiba, men arazir
kam, zurara me gifari.

Gumazir uari fa akaba barazir puvatiziba,
me deragh dapiagh dughiar ruarimin ikian
kogham.

Me zurara kantrin avirim dikabin, me inigh me gati-
vaghasa.

Kamaghira, me zurara bizir bar aviriba iniasa ifonge,
Mati ovevem ko Gumazamizir Oveaghuezibar
Nguibam zurara gumazamizir aviriba iniasa,
egha izevir puvati.*

⁶ Eghti gumazamizir men apengan itiba,
me dibovir akabar men garir gumazibav kimam.

Me kamaghin me mikim suam,

“Iavzika!

Ia gumazir igharaz darazir biziba okeiba, ia bar
ikuvigham.

Ia manadzoghin arazir gumaziba pura ian biziba inizi, ia
men avighti

me zuamira uam ada ikarvaghamin arazir kam
ataghiragham?”

⁷ Ia gumazir igharaz darazi abiniziba,

ia uari gumazir munamin bizim inigh, egh uam a
ikarvaghamin osimtizir ekiaba ikiam.

Eghti igharaz darazi zuamira ia bagh izi, ia mikim suam,
arazir gumazir munamin bizim inigha uam a ikar-
vaghamin, ia zuamiram a ikaragh.

* 2:5: *Hibrun akam deragha vezin kamin mingarim abighizir puvati.*

Guizbangira, apaniba izi ian bizibagh eku,
da ater mangam.

⁸ Ia kantrin avirir igharazibar gumazamizibar biziba, ia
bar da okeme.

Egha ia men gumazamizir bar avirim misoghezi me
ariaghirezi,

ia men nguibar ekiabagh asighasiki.

Egha men gumazamizir varazira ataghizi me ikiavira iti.

Egh me gin, igharaz darazi gamizi moghira,
me dikavigh arazir kamra ia damuam.

⁹ “Iavzika! Ia gumazir igharaz darazir bizir aviriba iniziba,
ia bar ikuvigham.

Ia bizir kaba isa uan adaraziram aningi.

Egha ian biziba deravira ikiasa, ia da bagha dipenir bar
gavgavibar ingari,

egha ia ghaze, arazir kamin osimtizim izi ia gi-
taviragham. Puvatigham.

¹⁰ Ian arazir kurabara, ian adarazir ziam dikabiragha
aghumsizim me ganingi.

Ia kantrin avirim gasighasiki,

kamaghin amizi, iarara bar ikuvigham.

¹¹ Eghti dagiar ia dipenibar biriba gavgavim dagh anidiba,
da uaghan ian dimiva arangiva akaba ia gasam.

Eghti ian dipenir afiaba uaghan ian akam
ikaragh migirigiar kamram damuam.

¹² “Iavzika! Ia uan nguibar ekiam damighti, a tugh
gavgavighasa,

ia gumazamizir avirim misoghezi me ariaghire.

Egha ia uan nguibar ekiam damighti, a mitigh gavgav-
ighasa nighnigha, arazir kurar aviribagh ami.

Kamaghin amizi, ia bar ikuvigham.

- ¹³ Ia kantriba dikabiragha, men gumazamiziba isa kal-abuziam gariki,
ezi me bar ingangarir dafamin ian bizibagh ami.
Eghti avim bizir kaba bar dar isighti, ingangarir me amizir
kabar dagheba puvatigham.
Guizbangira, Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim,
bizir kam damightima an otogham.
- ¹⁴ Eghti nguazimin itir gumazamiziba bar deraghvira Iki-
avira Itir God gifogham.
Eghti fofozir kam, nguazimin otevíba bar dagh izi-
vaghám,
mati ongarim bar ghua uan danganimra tu.
- ¹⁵ “Iavzika! Ia gumazir igharaz darazir atara bar pazavira
me gamiba,
ia bar ikuvigham.
Ian aningagharim mati wainin kap.
Egha ia paza me gami,
mati gumazim uan namakam wainin dipar aviriba a
ganingizi,
an ada amegha, bar onganigha inim firiaahirizi,
a bibiamra ikia bar aghumsiki.
- ¹⁶ Kamaghira Ikiavira Itir God ian ziar ekiam abiraghtima,
ia bar aghumsigham.
A ivezir kuram ia daningam, mati a uabi ia gamima,
ia uari wainin dipar aviriba apa bar ongani.
Egh gumaziba ian ganti ia bibiabara ikiti,
ian ziar ekiam degeghirighiti, ia bar aghumsigham.
- ¹⁷ Ia Lebanonin ruarir pizimin itir temer bar aviriba oke,
kamaghin amizi, God arazir ia amizir kamra, ua ia
damuam.

2:14: Onger Akaba 22:27; Aisaia 11:9; Sekaraia 14:8-9
Hosea 7:5

2:15: Jenesis 9:22;

Ia mati ruarimin itir asizir atiaba, asizir bar avirim mi-
suaghariki,
ezi datirighin ia uari ikuvigham.

Ia gumazamizir bar avirim misozi me ariaghire,
egha ia nguazir kam ko, nguibar ekiaba ko, dar aven
itir adarazi bar me gasighasiki,
kamaghin amizi, bizir kaba otivam.†

18-19 “Iavzika! Ia gumazir kamaghin ter otevíba ko,
dagiabav migeiba,
‘Ia daguim ategh dikafigh,’
ia bar ikuvigham.

Ia ti ghaze, bizir kam dikavigh bizitam ian akagham.
Bar puvatigham.

Marvir guar kaba manmaghin ian akuragham?
Me ian akuraghan kogham.

Marvir guar kaba, kar bizir gumaziba uari gol
ko, temer otevíbar ingariziba.

Kamaghin amizi, bizir kaba guizin akatam akarigh ia
mikemeghan kogham.

Da pura ia gifari,
ezi ia bar ikuvigham.

Gumazim uabi marvir guar kam akirigha ghaze, bizir kam
a nan akuragham.

Bar puvatigham.

Marvir guar kam, bar akam akarigh bizitam
mikemeghan kogham.

Eghti ia silva ko, golin bar deraghviram an kurkegham,
arazir kam a pura bizim.

Guizbangira, an angamira itir puvati,
egh a bar bizitam ia bagh a damighan kogham.

† 2:17: Hibrun akam deragha vezin kamin mingarim abighizir puvati.

²⁰ “Ezi Ikiavira Itir Godra, uan Dipenir Bar Zuezir uan Nguibamin itimin iti. Eghti ia nguazir kamin itir gumazamiziba bar moghira izi, an damazimin tuivigh, uan akabar kumigh nimira ikiam.”

Habakuk God ko migei

3

(Sapta 3)

Godin akam inigha izir gumazim, Israelian akur-vaghasa Godin azangsi

¹ Kar Godin akam inigha izir gumazim Habakuk, God ko migeir akaba, ezi da onger akar kamin min zui. Gumazamiziba onger akar kabar amuva, me azir akamin arazimin gin mangi, ighiabar amu. Eghti gumazir onger akabar faragha zuim gumazibav mikimti, me gitabav misogham.*

² O Ikiavira Itir God,
ni uan gavgavimin amizir bizibar akaba,
ki da baraki.

O Ikiavira Itir God,
ki nin ingangaribar akaba baregha,
digavir kuram gami.

Ni fomiram amizir bizir bar ekiaba,
ni datirighin en dughiamin,
ni ua dar amuasa ki ifonge.

Eghti datirighin itir dughiamin gumazamiziba,
uaghan nin arazibagh fogham.

Guizbangira, nin adarim en iti,

2:20: Sekaraia 2:13 * 3:1: Hibrun akam deragha vezin kamin mingarim abighizir puvati. 3:2: Jop 42:5-6; Onger Akaba 44:1; 119:120; Jeremaia 10:7

ni Godin apangkuvim.
 Ezi ki nin azangsisi,
 ni en apangkuvigh en akuragh.

³ God Idomin nguazim ategha uamategha izi.
 Godin Bar Zuezim, a Parandin Mighsiamin dikavigha
 izi.

(Ighiam gamua an suiam
 atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

An gavgavim ko, ziar ekiam ko, an angazangarim otogha,
 overiamin danganiba, bar da avara.

Ezi nguazir kamin itir gumazamiziba bar an angazangarir
 ekiamin garima,
 arazir an ziam fem, bar me gizifa.

⁴ An gavgavir ekiamin angazangarim, danganiba bar dagh
 isira.

Egha angazangarir kam, an dafarimin ikegha oni-
 marimin min taghtagha tintinibar zui.

An dafarimra, an gavgavim moga itir danganim.

⁵ An arimariar igharagha garir aviriba amadazi,
 da an faragha ghue.

Eghti arimariar bar ekiar gumazamizibar amuti me
 arimighiramiba,
 da an gin izam.

⁶ A ghua tuzi dughiamin, nguazim bar moghira ivazvasi.

Egha a ghua kantribar gumazamizibar garir dughia-
 amin,

me atiatiava agoa puvira nisi.

Egha a fomira itir mighsiar ekiar bar gavgavibagh amizi,
 da pura dipira uaghiri.

Egha a mighsiar muziarir a fomira isin aruizibagh
 amizi,

da isivagha uaghiri.†

⁷ Ki Kusanin kantrin gumazamizibar garima, men averpeniba bar moghira ikuvizi me bar atiatingi.

Ezi Midianian purirpeniba, pura tintinibar irezi me puvira atiatia nisi.

⁸ O Ikiavira Itir God, ni aminir ekiam amadazima, a iza faneba ko, ongarim gamizima, da dikavigha puvira ingari.

Ni ti men atara kamaghin ami, o?

Ni dikavigh izi uan gumazamizibar akuragh men apaniba abinamin dughiar kamin, amozimin ghuariar ekiaba mati, nin midorozir hoziaba ko karisba.

⁹⁻¹⁰ Ni uan pim asigha a dafagha, anekirigha gifa. Ni barir aviriba isa bariba azuir mitarir misevim gaghui.

(Ighiam gamua an suiam atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

Egha mighsiaba nin garir dughiar, me nisi.

Ni amozir ekiaba akuri da nguazim gira anebisi, ezi faner ekiabar dipaba emira izi.

Ezi aperiar ekiaba dar otiva izaghiri.

Ezi dipar nguazimin aven itiba uaghan tingagha, buav anaga overiamin suisi.

¹¹ Nin bariba akizirigha zuir dughiamin, dar angazangarim bar ekefe.

Nin afuzim akigha zuir dughiamin,

† 3:6: Hibrun akam deragha vezin kamin mingarim abighizir puvati.

an onimarimin min taghtasi.

Ezi aruem ko, iakinim dar gara,
voroghira mitighav iti.

¹² Ni adarir ekiam kantriba bar dar ikia,
egha ni nguazim gisin arua,
nguibaba bar da dikabini.

¹³ Ni tizim bagha arazir kabagh ami?

Guizbangira, ni uan gumazamiziba ko, atrivir ni misevez-
imin akurvaghassa ifonge,
egha ni arazir kabagh ami.

Egha ni gumazir kurabar gumazir dapanim misuegha, bar
an adarazi gasighasiki,
mati gumazim dipenir siriamin ikegha
anekaragharigha, bar izaghira an dipenir akinibar
tu.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

¹⁴ Apaniba en agiraghti e pura tintinibar ari mangasa,
me aminir bar dafamin min izi.

Apaniba e dikabinasa bar akuegha,
mati gumaziba pazi gumazir biziba puvatizibar
amuasa izima,
gumazir biziba puvatiziba mongegha iti.

Ezi puvati, ni apanibar midorozir gumazibar dapanimin
barir afuziba inigha
dar anariram ase.

¹⁵ Ni uan hoziabagh aperazi,
da ongarim dika anebigha zui.

Ezi bizir kam ongarim gamima
a dikava nigarpiri.

¹⁶ Ki bizir kaba bar da baregha agoi.

Ki atiatia agoima, nan akam uaghan nisi.

Nan agharapaniba amiraghamiregha berir amirazimin
min oto.

Ezi nan suemning nan amirazi, ki ua gavgaviba pu-
vati.

Ki fo, God izi apanir e gasighasighizir kaba puv me
damigham.

Ezi ki dughiar kam mizua iti.

Kamaghin amizi, ki pura uabin asugha nimira
iti.‡

¹⁷⁻¹⁸ Eghti fighin temeba ban koghti,
wainin ikariziba, wainin oviziba dar ituan koghti,
olivin temeba, oviziba dar ituan koghti,
azenimin dagheba puvatighi,
sipsipba bar arimighireghti,
bulmakaubar dipenim pura ikiti,
eghti kirara Ikiavira Itir God bagh bar akongegham.

Ki fo, God, a uamategh na iniam.

Kamaghin amizi, osimtizir kaba otivamin dughiamin,
ki bar akuegh navir amirizimin ikiam.

¹⁹ Ikiavira Itir God, a nan Ekiam, a gavgavim na ganidi.

A nan suemning gamizi, aning gavgavigha, mati
asizir dian sueba,

Egha a na gamima, ki deravira mighsiabagh isin
arui.

(Gumazir onger akar kabar faragha zuim,
gumazibav geima,

me gitabav sosi.)

‡ 3:16: Hibrun akam deragha vezin kamin mingarim abighizir
puvatı. 3:17-18: Jop 13:15; Aisaia 41:16 3:19: 2 Samuel 22:34;
Onger Akaba 18:33

Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir Ghurim ko
Igiam

The Holy Bible in the Aruamu language of Madang Province, Papua
New Guinea

Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins long Niugini
copyright © 2004 Pioneer Bible Translators and the Bible Society of Papua New Guinea

© Faith Comes by Hearing

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons
Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format,
provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for
use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective
copyright owners.

2021-02-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 17 Feb 2021 from source files dated 17 Feb
2021

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea